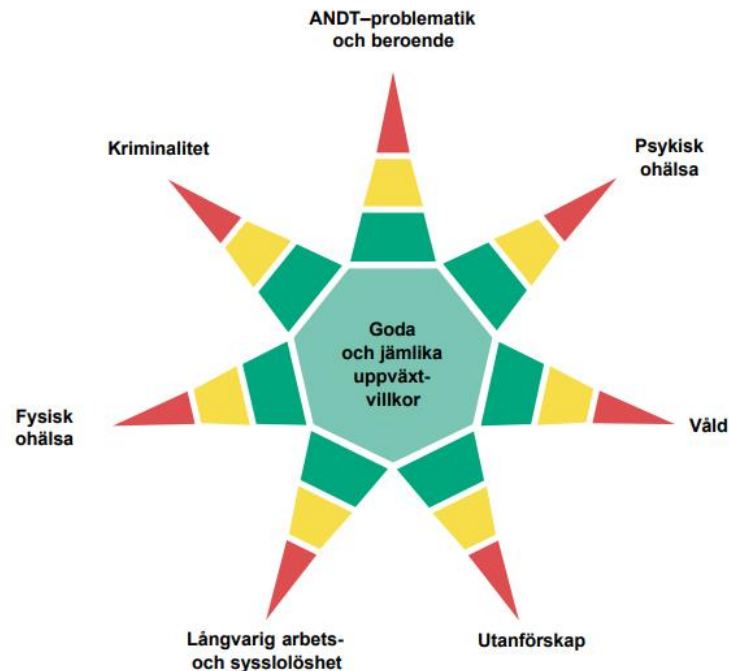

Goda och jämlika förutsättningar för barn och unga

Varmt välkomna!

Ta gärna en kopp kaffe/te, programmet börjar 13.00

Välkommen!

Charlotta Englund,
regionråd (C)

Dagens program

Kaisa Snidare

Dagens program

13.00 Inledning

Charlotta Englund, regionråd (C) hälsar välkommen.

Hur skapar vi förutsättningar för barn och ungas framtid?

Emma Leijnse, författare och journalist på Sydsvenskan.

Främja och förebygga - nycklar till ungas välmående

Camilla Pettersson, Fil. dr i folkhälsovetenskap och utvecklingsledare Region Örebro län.

14.20 Fikapaus med mingel

Presentation av två främjande och förebyggande initiativ i länet

- **Backa Barnet i Norr**
Ida Broman Folkhälsochef Norra länsdelen.
- **ESF-projektet Nu fortsätter vi med barnen**
Andreas Lundholm, skolchef, Ljusnarsbergs kommun.

Samskapande med barn och unga - framgångsfaktorer och utmaningar

- **Ung Mentor**
Anna Väderklint, verksamhetsledare för Örebro Stadsmissions ungdomsverksamhet, projektledare för Ung Mentor.
- **Föreningen Tegelbruket**
Unnur Tryggvadóttir Nordell, biträdande verksamhetschef för Tegelbruket i Örebro.
- **Utveckling av cykel- och parkmiljöer**
Veronica Hejdelind, konstprocessledare i projektet Utveckling av cykel- och parkmiljöerna i Varberga.

Aktuellt inom Kraftsamling barn och unga

- **Ny utlysning 2025**
Susanne Rosendahl, utvecklingsledare, Kraftsamling barn och unga. Region Örebro län.
- **Hur kan helhetssyn överbrygga? Projektet GROWTH testar för att lära**
Lena Uvhagen, utvecklingsledare Välfärd och folkhälsa. Projektledare för GROWTH.
- **Reflektioner och medskick**
Petter Arneback-Hjulström, Förvaltningschef Regional utveckling.

16.00 Avslutning

Charlotta Englund, regionråd (C)

Hur skapar vi förutsättningar för barn och ungas framtid?

Emma Leijnse, författare
och journalist på
Sydsvenskan

FRÄMJA OCH FÖREBYGGA - NYCKLAR TILL UNGAS VÄLMÅENDE

Camilla Pettersson

Utvecklingsledare Velfärd och
folkhälsa

Fil. dr Folkhälsovetenskap

250404

ALLA barn har rätt till
goda uppväxtvillkor,
utveckling och till bästa
möjliga hälsa

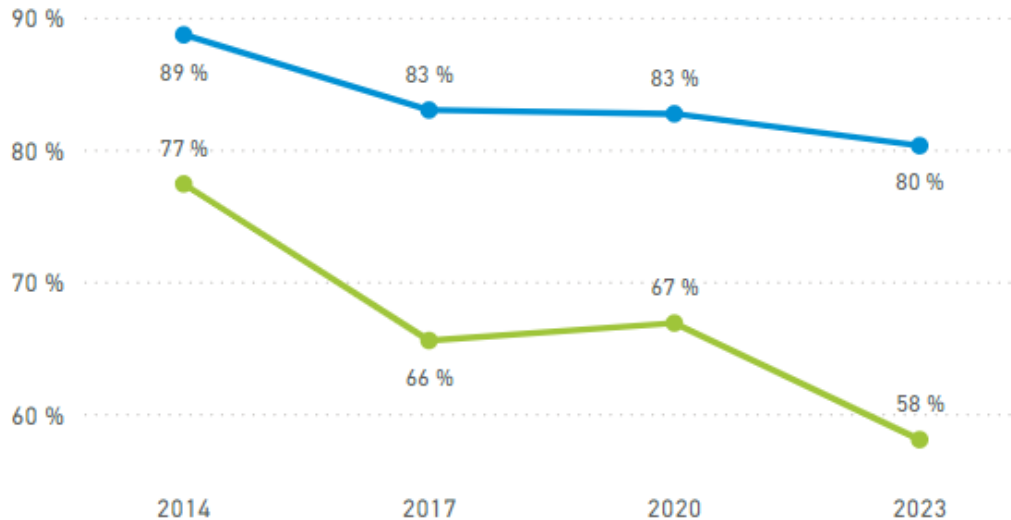
STORA SKILLNADER I BARNNS LIVSVILLKOR OCH HÄLSA

LIV OCH HÄLSA UNG 2023

Andel som oftast mår bra

● Tjej ● Kille

På nio år har andelen flickor i årskurs 7, 9 och år 2 i gymnasiet som oftast mår bra minskat med 19 procentandelar.

STORA SKILLNADER I BARNNS LIVSVILLKOR OCH HÄLSA

- Ekonomi

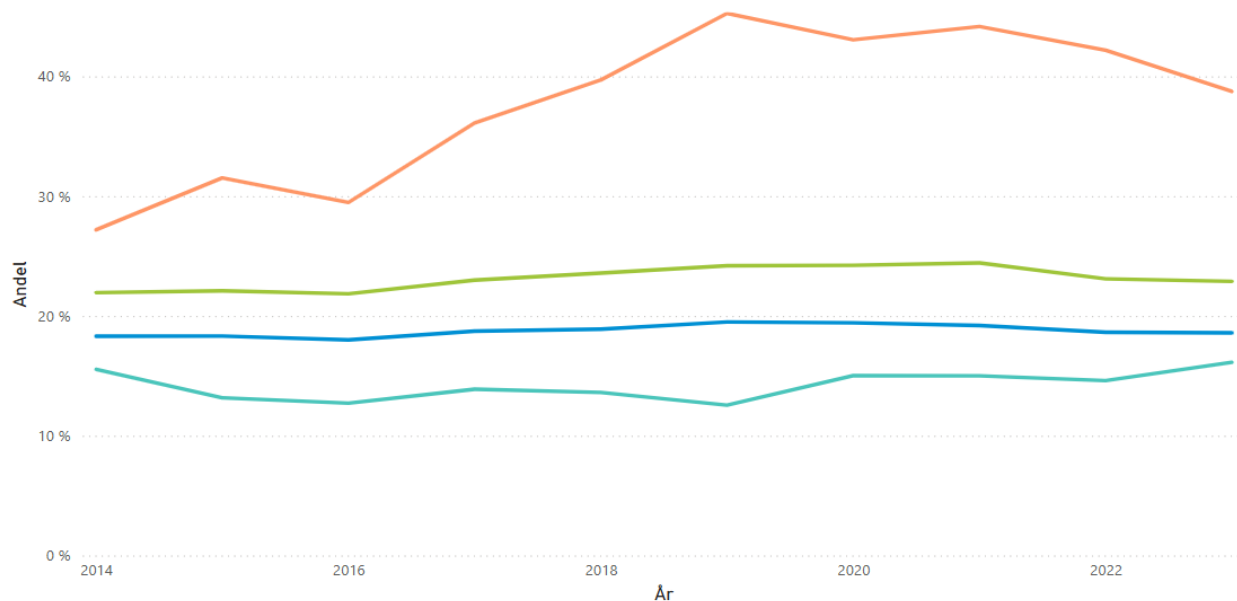

BARNFATTIGDOM – RELATIVT MÅTT

Relativ fattigdom definieras som barn som bor i ett hushåll vars inkomster är mindre än 60 procent av medianinkomsten (Låg ekonomisk standard)

Andel av hemmaboende barn 0-17 år efter hushållets andel av medianinkomsten

● Hällefors ● Lekeberg ● Örebro län ● Riket

2023

RIKET: 19 procent

ÖREBRO LÄN: 23 procent

HÄLLEFORS: 39 procent

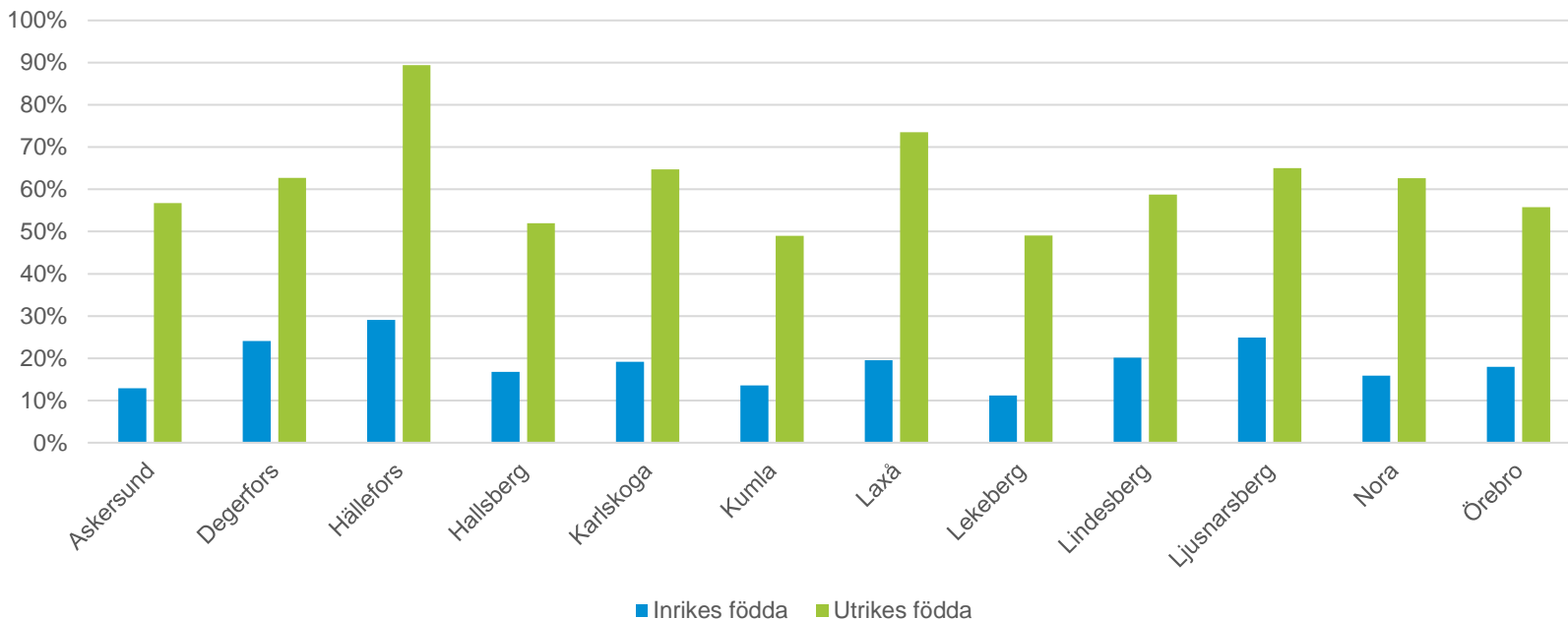
LEKEBERG: 16 procent

BARNFATTIGDOM – RELATIVT MÅTT

Relativ fattigdom definieras som barn som bor i ett hushåll vars inkomster är mindre än 60 procent av medianinkomsten (Låg ekonomisk standard)

Andel barn med låg ekonomisk standard 2023 0-19 år

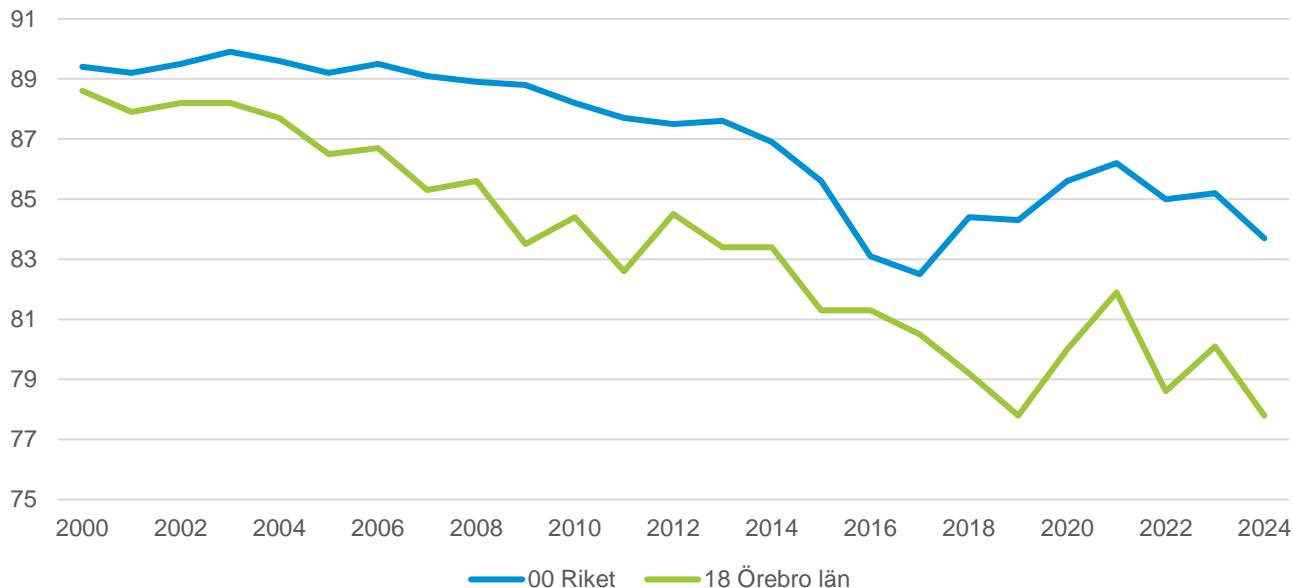
STORA SKILLNADER I BARNNS LIVSVILLKOR OCH HÄLSA

- Ekonomi
- Boendesituation
- Förskola och skola

ANDEL ELEVER BEHÖRIGA TILL GYMNASIET

(nationella program t o m 2010, yrkesprogram fr o m 2011)

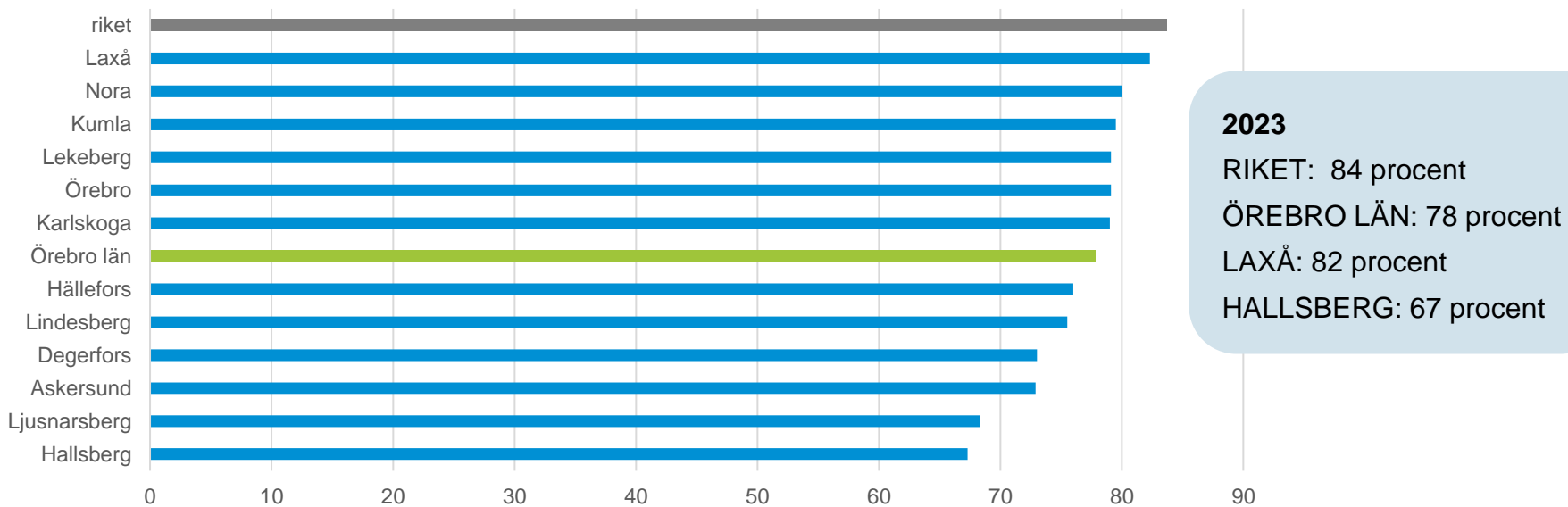

2023

RIKET: 84 procent

ÖREBRO LÄN: 78 procent

ANDEL ELEVER BEHÖRIGA TILL GYMNASIET, LÄSÅRET 2023/2024

STORA SKILLNADER I BARNNS LIVSVILLKOR OCH HÄLSA

- Ekonomi
- Boendesituation
- Förskola och skola
- Deltagande i fritidsaktiviteter, demokrati och kulturliv
- Trygghet och tillit

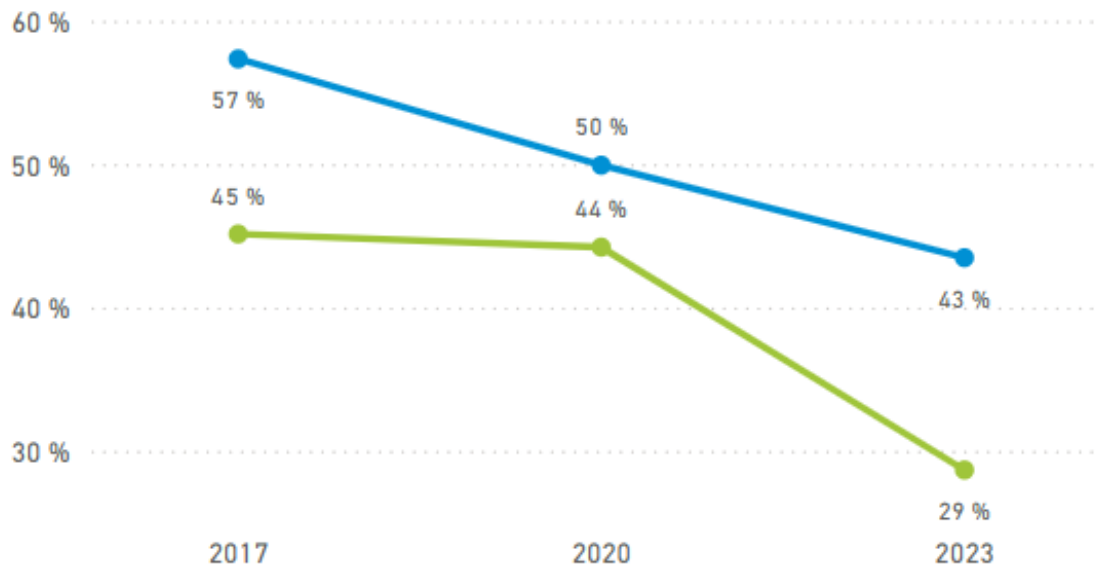
LIV OCH HÄLSA UNG 2023

ÖREBRO LÄN

Tycker att man i allmänhet kan lita på de flesta människor

● Tjej ● Kille

Frågan ställdes ej år 2017 till elever i årskurs 7

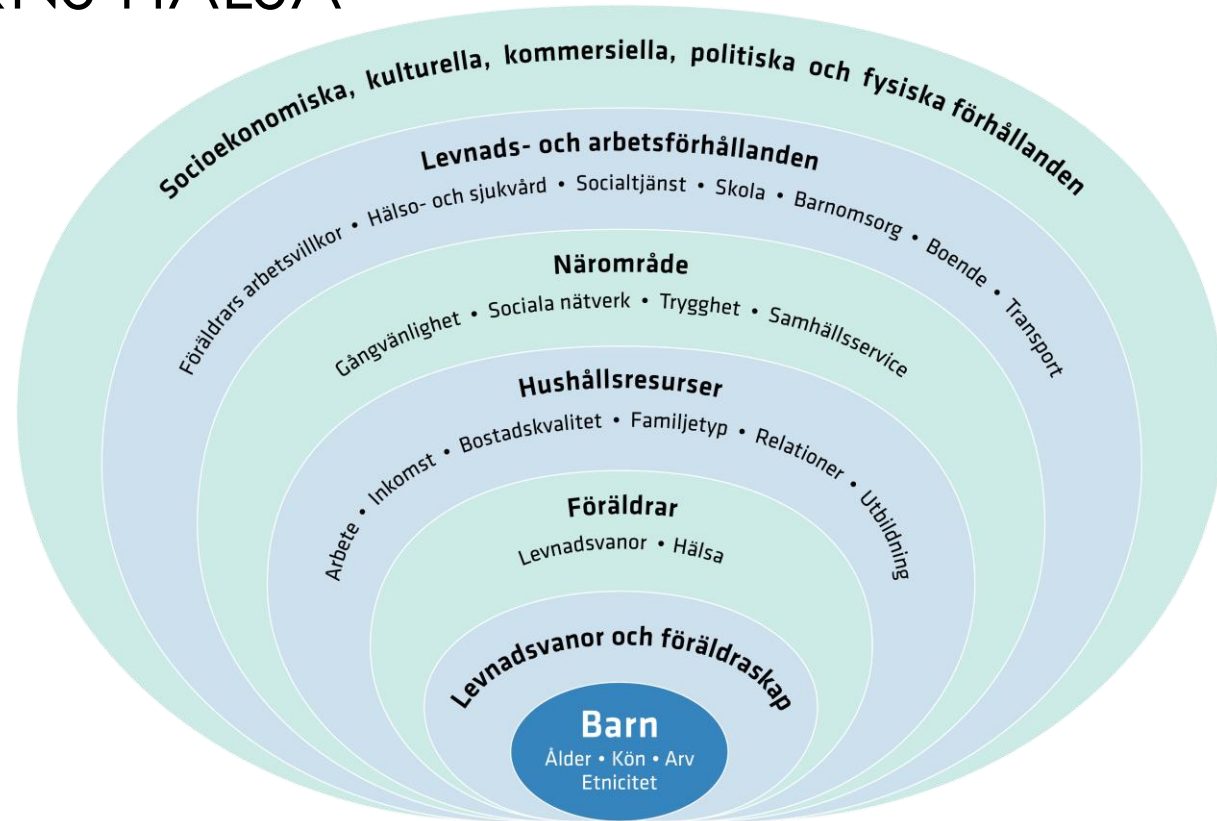
[& hälsa ung •
Regional utveckling
\(regionorebrolan.se\)](#)

STORA SKILLNADER I BARNNS LIVSVILLKOR OCH HÄLSA

- Ekonomi
 - Boendesituation
 - Förskola och skola
 - Deltagande i fritidsaktiviteter, demokrati och kulturliv
 - Trygghet och tillit
 - Tillgång till vård
-
- **Riskerar en ökad ojämlikhet i barns uppväxtvillkor**

BESTÄMNINGSFAKTORER FÖR BARNS HÄLSA

Folkhälsomyndighetens bearbetning av

Pearce A, Dundas R, Whitehead M, et al. Pathways to inequalities in child health. Archives of Disease in Childhood 2019;104:998-1003.

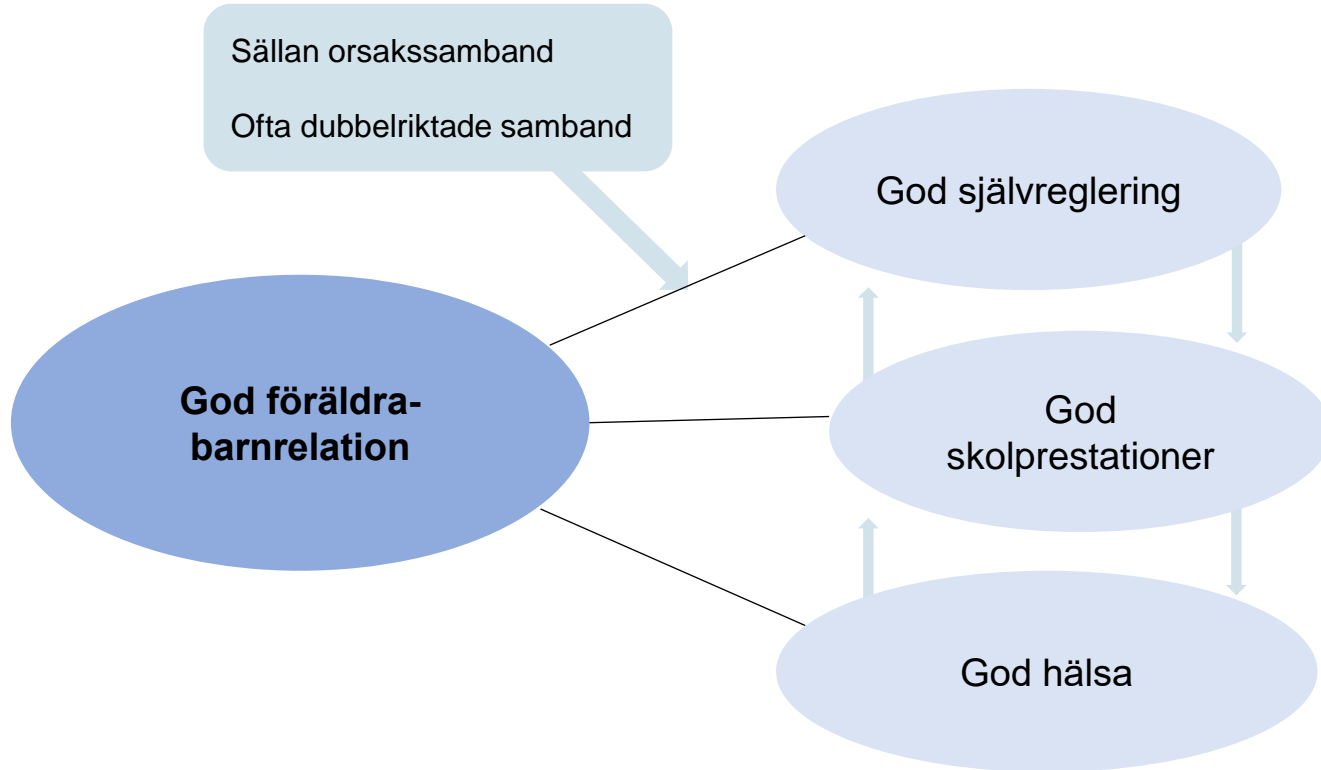

RISK- SKYDDSDS- OCH FRISKFAKTORER

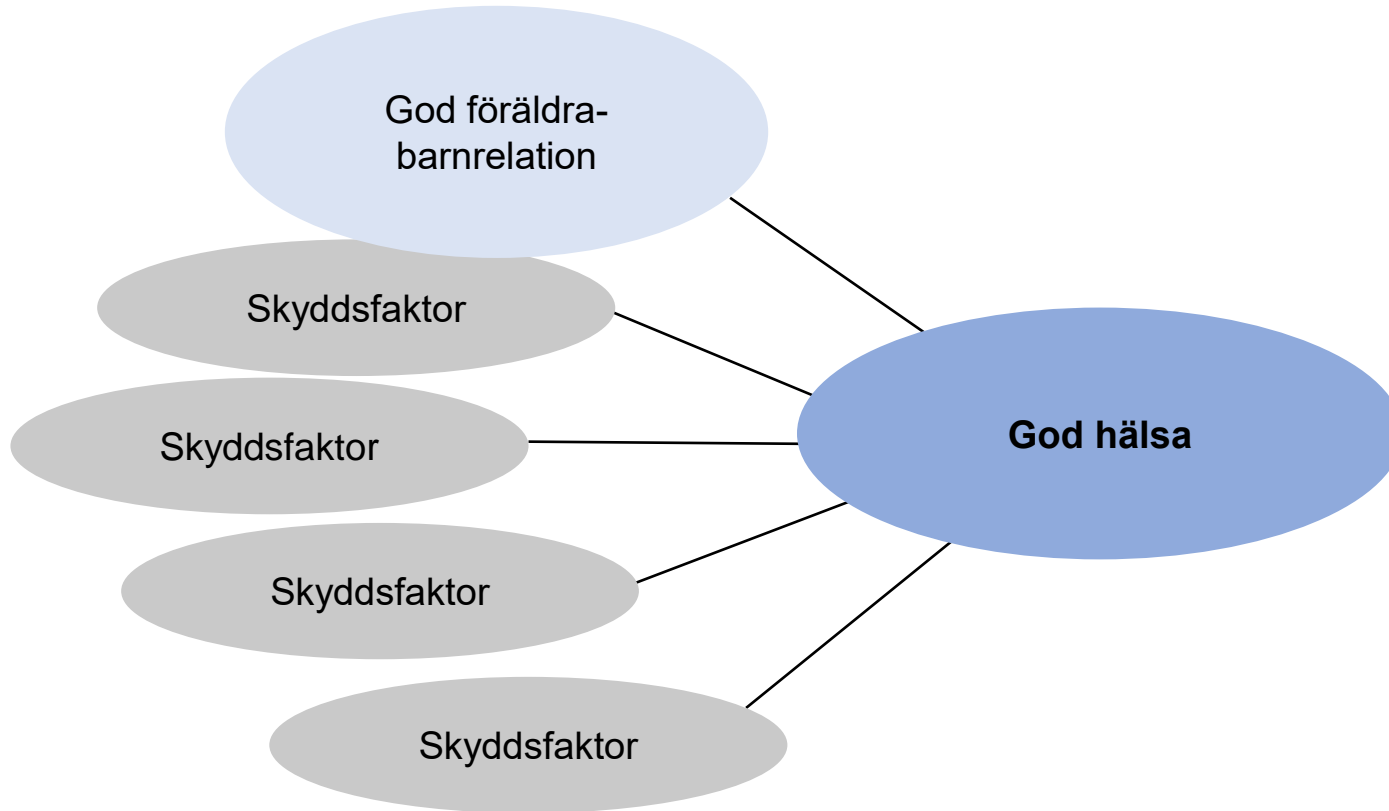
Risk- och skyddsfaktorer ökar eller minskar **sannolikheten** för ohälsa eller sociala problem

- **Risikfaktorer** - Vissa omständigheter eller händelser som ökar sannolikheten för att något icke önskvärt ska hända
- **Skyddsfaktorer** - Ökar individens motståndskraft mot belastningar och kan förhindra eller dämpa effekten av riskfaktorer
- **Friskfaktorer** - Positiva faktorer som får barn och unga att utvecklas, må bra och känna sammanhang och mening

EN SKYDDSAFÄKTOR – FLERA UTFALL

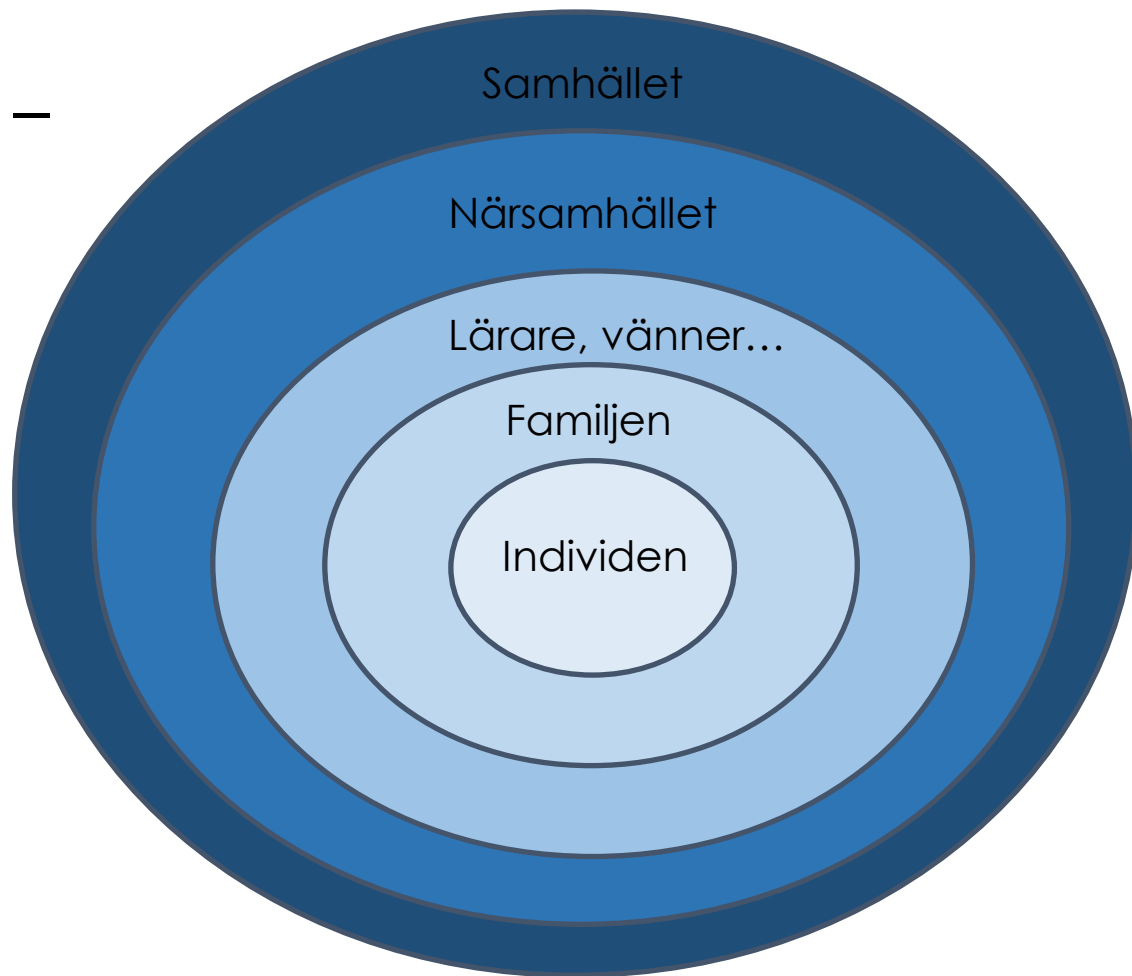
FLERA SKYDDSAFUNKTIONER – ETT UTFALL

RISK- OCH SKYDDSAKTÖRER – PÅ OLIKA NIVÅER

- Direkta (proximala) faktorer och indirekta (distala) faktorer
- Dynamiska faktorer och statiska faktorer
- Initierande faktorer och upprätthållande faktorer

- Enskilda faktorer har sällan en särskilt stor påverkningskraft
- Totala sammanhanget av risk- och skyddsfaktorer
- Komplext samspel

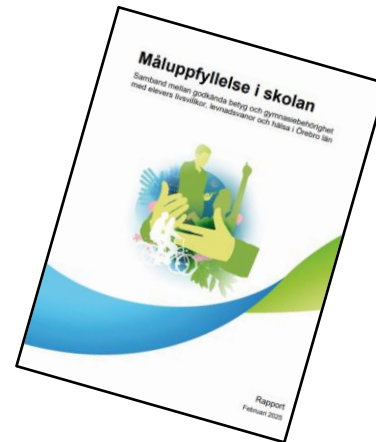
SAMBANDEN MELLAN SKYDDS- & RISKFAKTORER OCH MÅLUPPFYLLELSE I SKOLAN

Kön & skolår

Skolkar (-)

- Tillit till förälder (+)
- Född i Sverige (+)
- Bott i Sverige < 5 år (-)
- Sover 6-9 h på vardagsnätter (+)
- Trygg i skolan (+)
- Hoppar ofta över frukost (-)
- Har kompisar i skolan (+)
- Orolig för familjens ekonomi (-)
- Trivs i skolan (+)
- Fysiskt aktiv (+)
- Läraren lyssnar och respekterar åsikter (+)
- Föräldrar är noga med skolan (+)
- Mår oftast bra (+)
- Skolan känns meningsfull (+)
- Utsatt (-)

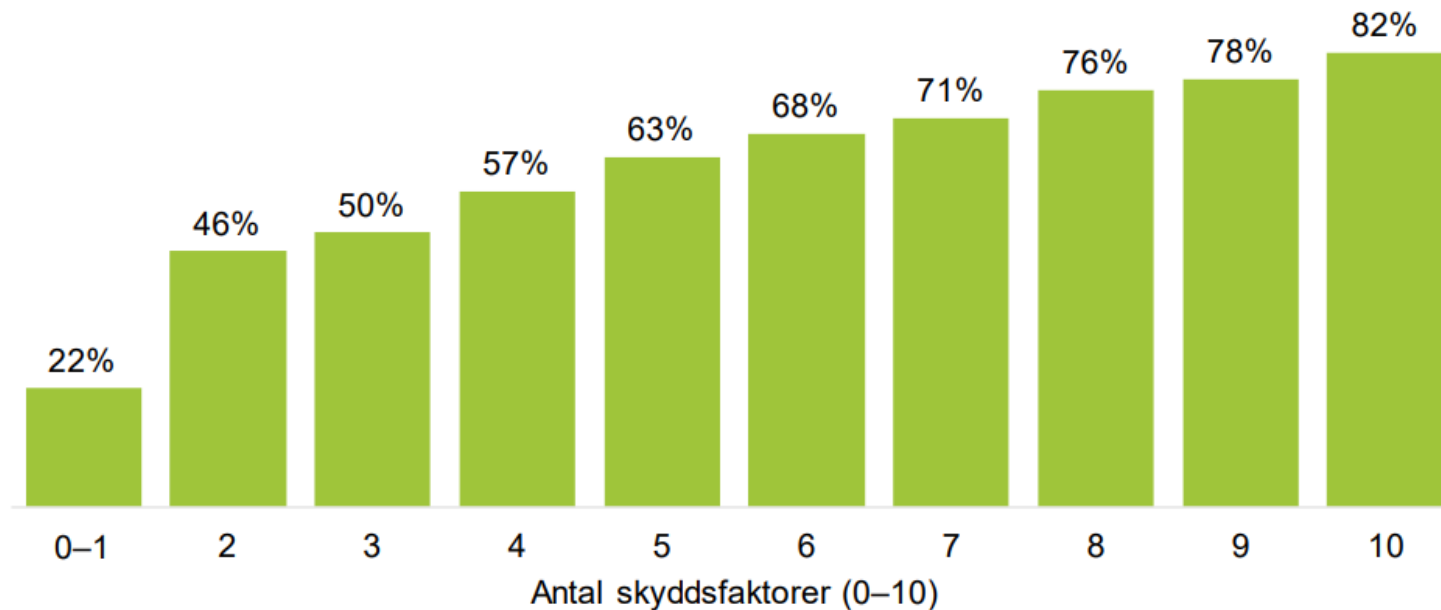

Skydds- och riskfaktorer rangordnade efter hur starkt sambandet är med att ha svaret "Nej, inte i något ämne" på frågan "Har du F eller streck (inget betyg alls) i något/några av dina ämnen?"

Ju längre upp en faktor finns i figuren desto starkare är det statistiska sambandet med att ha godkända betyg. Ett (+) innebär ett positivt samband (skyddsfaktor) och ett (-) ett negativt samband (riskfaktor).

SAMBANDET MELLAN ANTALET SKYDDSFAKTORER OCH ATT HA GODKÄNDA BETYG I ALLA ÄMNINGEN

Andel (%) som har godkända betyg i alla ämnen

DEN KUMULATIVA RISKEN

Få problem är lättare att lösa.

Olösta problem skapar fler och allvarigare problem

Lägre kostnad för individ och samhälle.

Hög kostnad för individ och samhälle.

Förskoleåldern

- Aggressivitet
- Impulsivitet
- Konfliktfyllt föräldraskap

Tidig skolålder

- Aggressivitet
- Impulsivitet
- Inlärningsvärigheter
- Negativa kamratrelationer
- Negativa uppfostringsstrategier

Pubertet

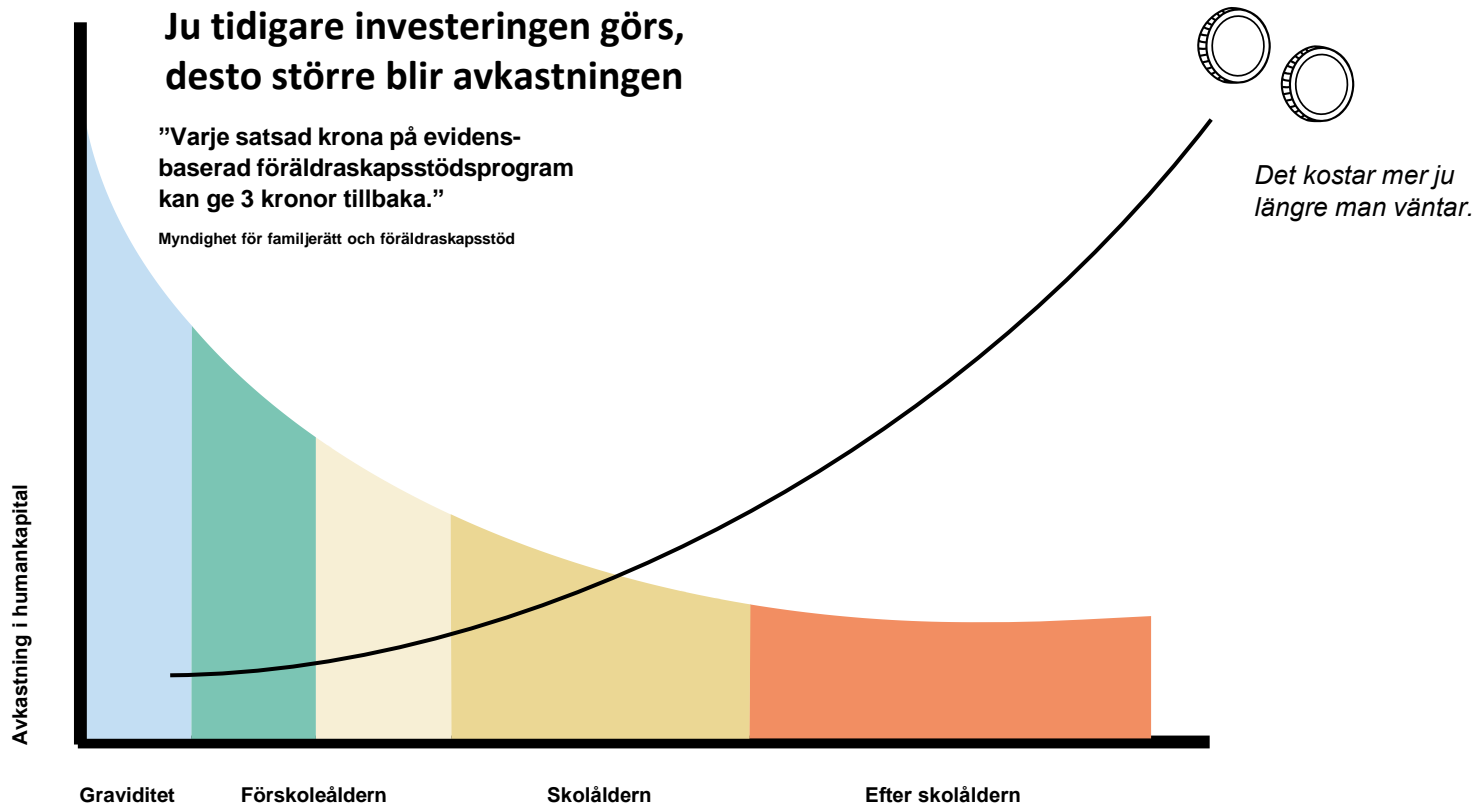
- Aggressivitet
- Impulsivitet
- Bristande skolanknytning
- Låg skolmotivation
- Låga skolprestationer
- Negativa kamratrelationer
- Negativa uppfostringsstrategier
- Konflikter i familjen
- Bristande tillsyn
- Normbrytande beteende
- Tidig sexuell debut

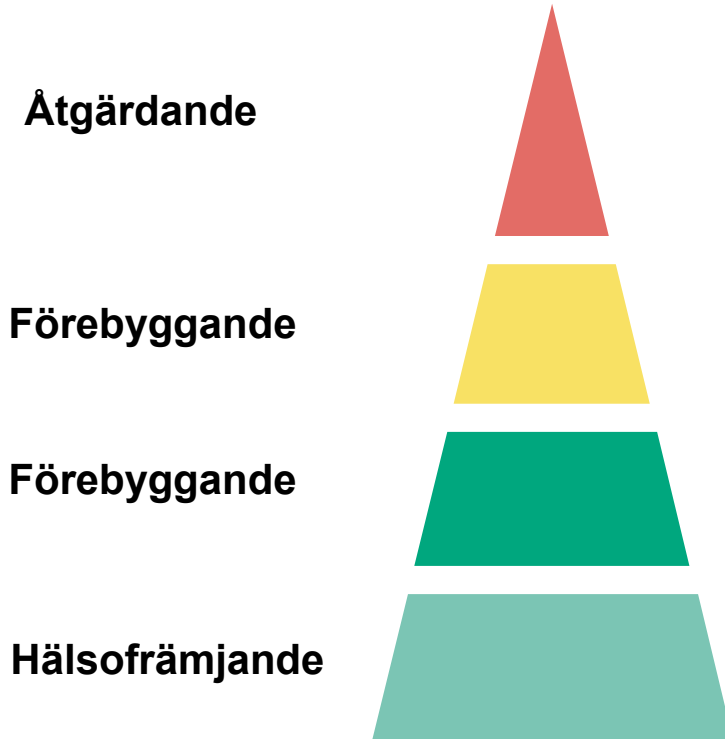
Tonår

- Aggressivitet
- Impulsivitet
- Skolfrånvaro
- Låg skolmotivation
- Låga skolprestationer
- Negativa kamratrelationer
- Negativa uppfostringsstrategier
- Konflikter i familjen
- Bristande tillsyn
- Normbrytande beteende
- Alkohol- och drogmisbruk

Vuxen ålder

- Aggressivitet
- Impulsivitet
- Låg utbildningsnivå
- Arbetslöshet
- Dålig ekonomi
- Äktenskapsproblem
- Skilsmässa
- Avsaknad av sociala nätverk
- Alkohol- och drogmisbruk
- Kriminalitet
- Psykisk ohälsa
- Tidig död

Indikerat

Insatser riktas till *individer* som identifierats med problem eller som befinner sig i riskzon. Öka frisk- och skyddsfaktorer och minska riskfaktorer.

Selektivt

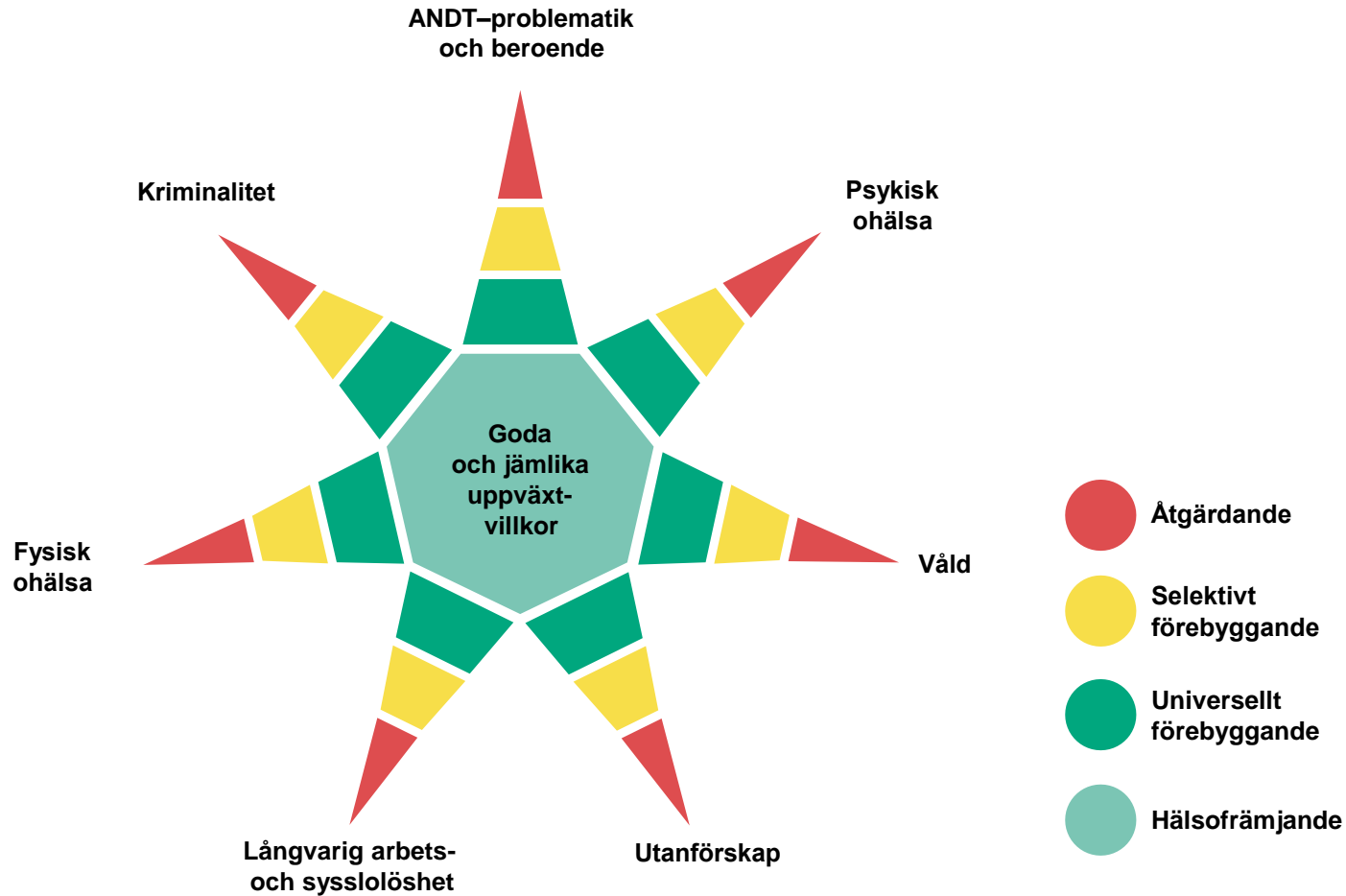
Insatser riktade till undergrupper som är särskilt utsatta för en eller flera riskfaktorer. Öka frisk- och skyddsfaktorer och minska riskfaktorer.

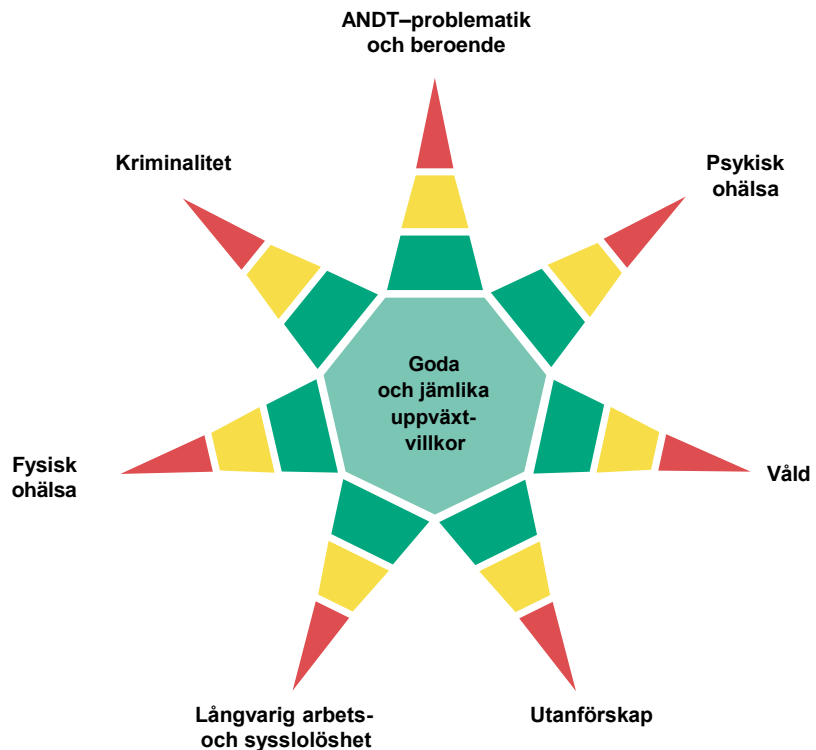
Universellt

Insatser som inte tar hänsyn till skillnader mellan grupper utan riktas till alla oavsett grad av risk. Öka frisk- och skyddsfaktorer och minska riskfaktorer.

Universellt

Insatser för att främja hälsa. Öka frisk- och skyddsfaktorer

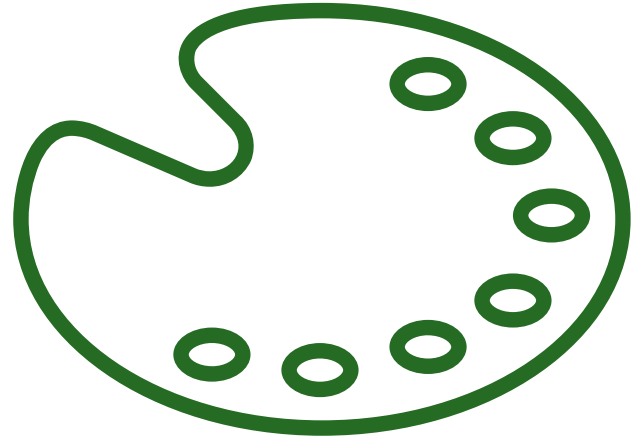

Exempel på skyddsfaktorer

- Goda föräldrar-barn relationer
- God självreglering
- Positiv förskole- och skolanknytning
- Måluppfyllelse i förskolan och skolan
- Goda kamratrelationer
- Meningsfull fritid
- Tillgång till viktiga vuxna
- Grundläggande ekonomiska förutsättningar

Preventions- paletten

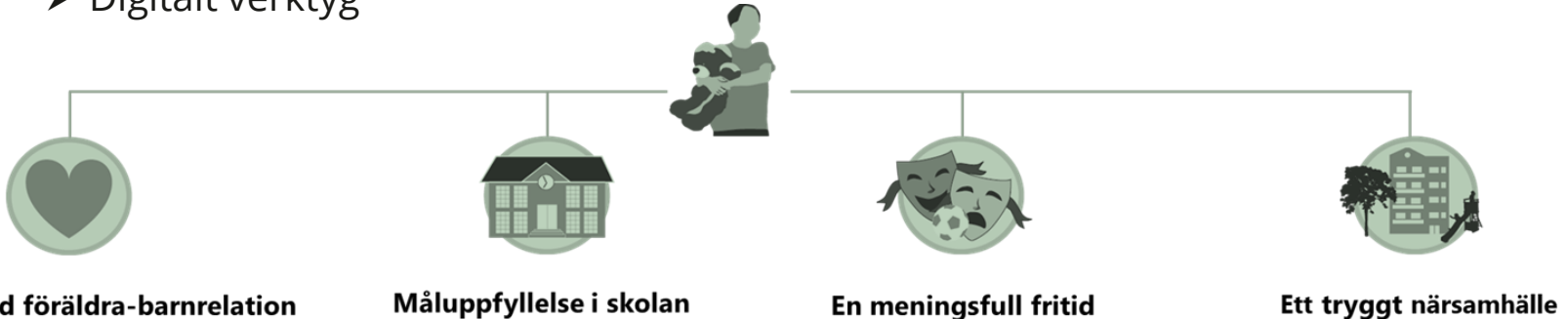
- Verksamhetskartläggning och analys utifrån skyddsfaktorer för barn & unga
- -Främjande och förebyggande verksamheter
- -Utifrån kunskapsunderlag, forskning, lagtext
- -Sorterat under fyra av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn och unga.

Preventionspaletten

- verksamhetskartläggning och analys utifrån skyddsfaktorer för barn & unga

- Tagits fram i samråd med kommuner, Rise, Karolinska Institutet, myndigheter samt verksamma inom skola, socialtjänst, och fritidsverksamhet.
- Digitalt verktyg

God föräldra-barnrelation

- Tidiga samordnade insatser runt barn och ungdomar
- Utökat hembesöksprogram
- Familjecentral
- Öppen förskola
- Samverkan förskola/skola och föräldrar
- Föräldragrupp MHV/BHV
- Universella föräldrastödsprogram
- Riktade föräldrastödsprogram
- Föräldraföreläsningar
- Familjerådgivning
- Samarbetssamtal
- Skolsociala team
- Socialt fältarbete

Måluppfyllelse i skola och förskola

- Tidiga samordnade insatser runt barn och ungdomar
- Öppen förskola
- Närvarofrämjande arbete
- Samverkan förskola/skola och föräldrar
- Skolsociala team
- Kunskapsbaserade insatser och program i förskola och skola
- Socialt fältarbete

Meningsfull fritid

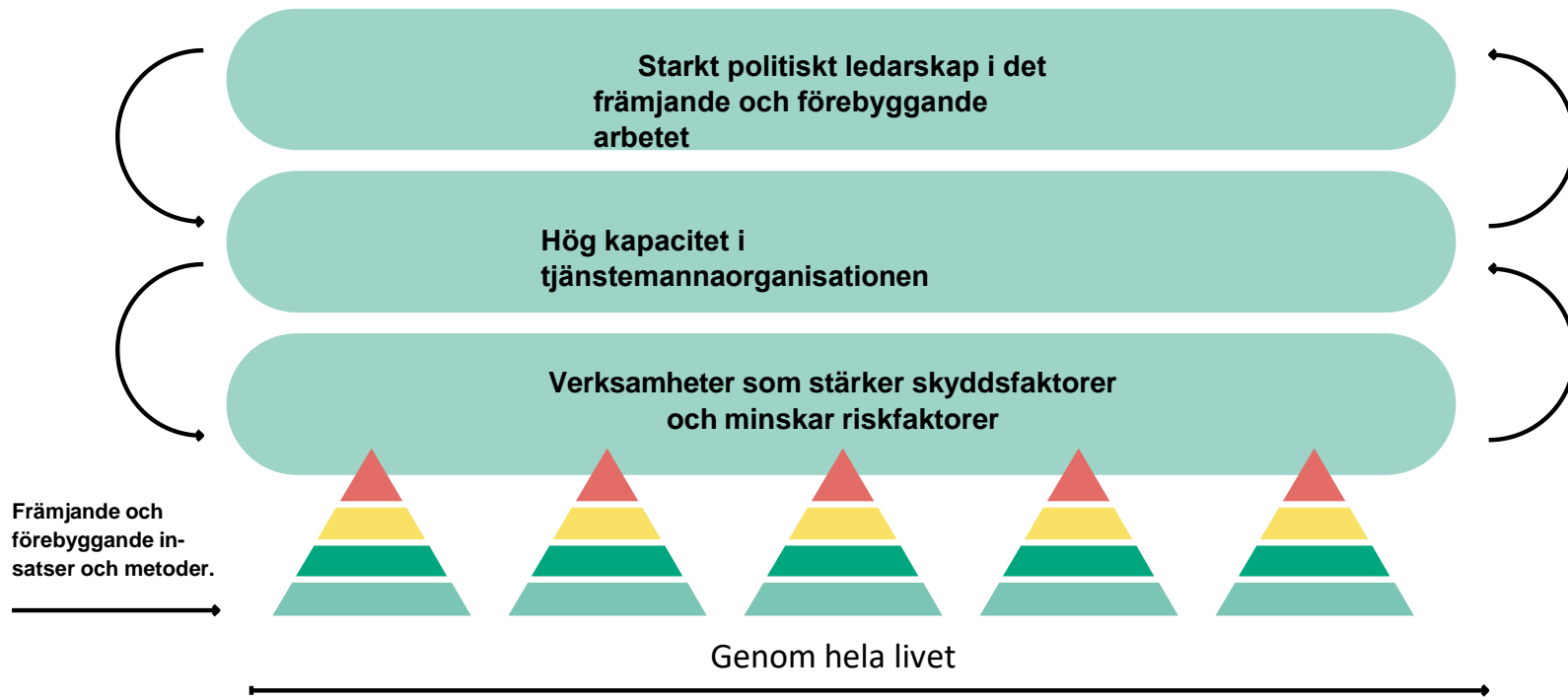
- Tidiga samordnade insatser runt barn och ungdomar
- Fritidshem
- Öppen fritidsverksamhet/mötesplatser
- Bibliotek med barn- och ungdomsverksamhet
- Kultur-/musikskola
- Kostnadsfria lovaktiviteter
- Socialt fältarbete
- Utomhusmiljöer för lek, spontanidrott, friluftsliv och återhämtning

Tryggt närsamhälle

- Kunskapsbaserat områdesarbete med lokal samverkan
- Sociala värden i samhällsplaneringsprocessen
- Insatser för att stärka tillit
- Trygga transportvägar
- Socialt fältarbete

Ett sammanhållet system

Fikapaus - preventionsmingel

God föräldra-barnrelation

Måluppfyllelse i skolan

En meningsfull fritid

Ett tryggt närsamhälle

- Varför intresserad av den här frågan?
- Ditt bästa exempel?

Vi ses igen 14.45!

Två främjande och förebyggande initiativ i länet

- Backa Barnet i Norr
Ida Broman Folkhälsochef Norra länsdelen.
- ESF-projektet Nu fortsätter vi med barnen
Andreas Lundholm, skolchef, Ljusnarsbergs kommun.
- **Rörelsesatsning i förskolan – återbud**
Länk: [Pep kommun får fler barn att röra sig mer • regionorebrolan.se](#) (webbinar mars 2025)
Länk: [Mat- och rörelsesatsning i förskolan - Örebro län](#)

Hör med grannarna!

- En insikt jag fått...
- Jag känner mig inspirerad att...

Samskapande med barn och unga

- framgångsfaktorer och utmaningar

Ung Mentor

Anna Väderklint, verksamhetsledare för Örebro Stadsmissions ungdomsverksamhet, projektledare för Ung Mentor.

Föreningen Tegelbruket

Unnur Tryggvadóttir Nordell, biträdande verksamhetschef för Tegelbruket i Örebro.

Cykel- och parkmiljöer

Veronica Hejdelind, konstprocessledare i projektet Utveckling av cykel- och parkmiljöerna i Varberga.

Aktuellt inom Kraftsamling barn och unga

- **Ny utlysning 2025**

Susanne Rosendahl, utvecklingsledare, Kraftsamling barn och unga. Region Örebro län.

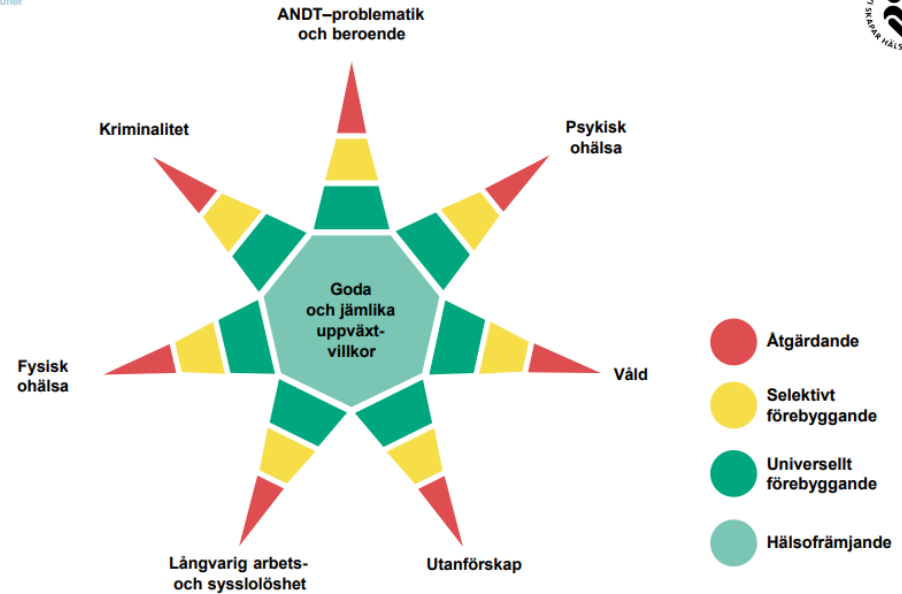
- **Hur kan helhetssyn överbrygga? Projektet GROWTH testar för att lära**

Lena Uvhagen, utvecklingsledare Velfärd och folkhälsa. Projektledare för GROWTH.

Kraftsamlingsens syfte

- Stärkta förutsättningar för barn och unga
- Genom främjande och förebyggande insatser
 - God föräldra-barnrelation
 - Valfungerande skolgång
 - Meningsfull fritid
 - Tryggt närsamhälle
- Kraftsamlingsen ska främja
 - lokala initiativ
 - gemensamt lärande

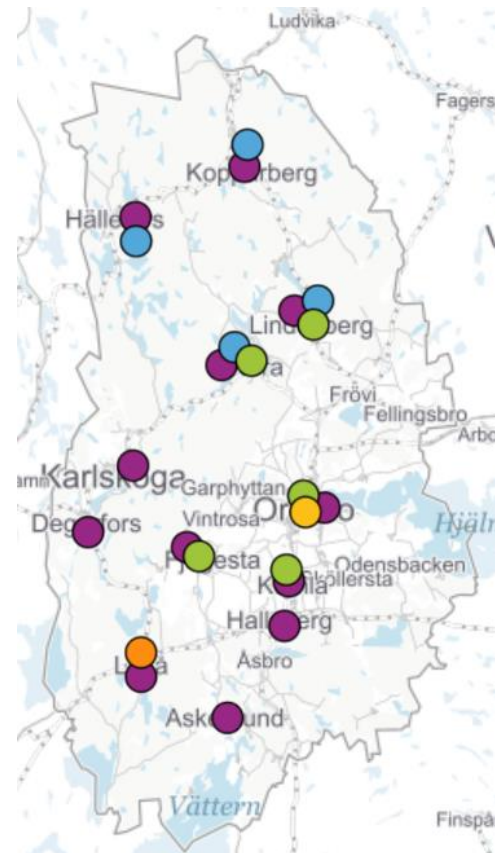
tmuner

Beviljade projekt 2024

- **Almaspelet** – dataspel för flickor med NPF
– Örebro universitet
- **Backa barnet** i norr – gemensam modell för tidiga insatser
– Nora kommun tillsammans med norra länsdelens kommuner
- **Föreningslots** i Laxå – öka ungas deltagande
– Laxå kommun
- **Gemensamma studiecirklar** - för föräldrar och barn i ekonomiskt utsatta familjer
– Medborgarskolan Mitt
- **Ung mentor** – motverka ohälsa och utanförskap
– Örebro stadsmission

Läs mer på [Beviljade projekt 2024 • Regional utveckling](#)

Utlysning 2025

- Riktlinjer har beslutats av regional tillväxtnämnd
- 2 000 000 kr
- Bidrag upp till 300 000 kr
- Bidragets andel kan uppgå till 100 procent av kostnaden
- Tid: minst 0,5 år, max 2 år
- Minst två projektparter
- Sista dag för ansökan 15 juni

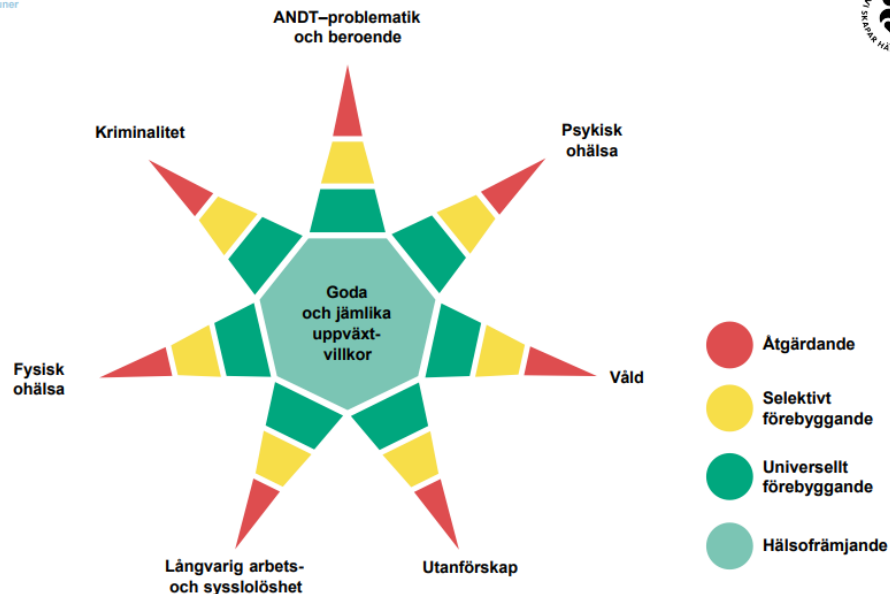
2025 – Sök medel för förstudier, piloter eller projekt • Regional utveckling

Syfte med utlysningen 2025

- Stärka förutsättningarna genom effektiva tidiga främjande och förebyggande insatser
- Stödja omställningen mot mer främjande och förebyggande
- Främja helhetssyn
- Bidra till ökad jämlikhet

tmuner

Exempel på initiativ som kan finansieras

- Förstudier och kartläggningar
- Piloter
- Implementering
 - Stärker skyddsfaktorer
 - Ökar antalet skyddsfaktorer
 - Tidiga insatser, första 1000 dagarna
 - Ökad jämlikhet i befintliga insatser

Skyddsfaktorer med stark koppling till skolresultat och hälsa

- barn och ungas tillit till förälder
- trivsel i skolan
- trygghet i skolan
- tillräckligt med sömn enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer
- känslan att ha kontroll

Bedömningskriterier

Ansökningarna bedöms utifrån

- Potential
- Aktörer
- Genomförbarhet

Premieras

- Förstudie, kartläggning, analys
- Involvering av målgrupp
- Strukturbyggande ansats

Mer information om utlysningen

- Informationsmöten, teams

- 9 april 08.00-09.00
- 29 april 13.30-14.30

- På webben

- 2025 – Sök medel för förstudier, piloter eller projekt • Regional utveckling

Kort presentation av projektet GROWTH

SustainGov
impact innovation

Med finansiering från:
VINNOVA

Om GROWTH

– *Generating Resilient Opportunities With Youth Through Holistic Systems*

- Förstudie, 8 månader (1/2–30/9)
- Finansierat av Vinnova via SustainGov Impact Innovation samt Region Örebro län
- Projektpartners:
 - Region Örebro län, Regional utveckling
 - Länsstyrelsen Stockholms län
 - Plattform för hållbar framtid, Örebro universitet
 - Social Impact Lab, Örebro Enterprize AB

Varför?

- Behov av främjande och förebyggande insatser riktade till barn och unga
- Utmaningar i Örebro län kopplade till hälsa, skolprestationer och framtidstro
- Organisatoriska och sektoriella gränser försvårar helhetssyn och främjande insatser

Vad?

- Stödja omställning till främjande och förebyggande insatser för barn & unga
- Testa olika metoder för att överbrygga organisatoriska gränser
- Systemperspektiv

Hur?

- ✓ Testa kartläggningsverktyget
Preventionspaletten för främjande och förebyggande insatser i kommuner
- ✓ Utforska ledarskap och styrning mot mer främjande och förebyggande arbete i
Lärlabb 8 maj, 13 juni & 26 augusti
- ✓ Utforska möjligheter till spridning,
lärande och erfarenhetsutbyte

Tack för uppmärksamheten!

Lena Uvhagen, projektledare

Lena.Uvhagen@regionorebrolan.se

Reflektioner och behov

- Vad tar du med dig från idag?
- Vad vill du lära dig mer om?
- Hur vill du lära dig?

Petter Arneback-Hjulström,
Förvaltningschef Regional
utveckling.

Join at [menti.com](https://www.menti.com) | use code **3445 4469**

Kontaktuppgifter

Kraftsamling barn och unga • Regional utveckling

- susanne.rosendahl@regionorebrolan.se

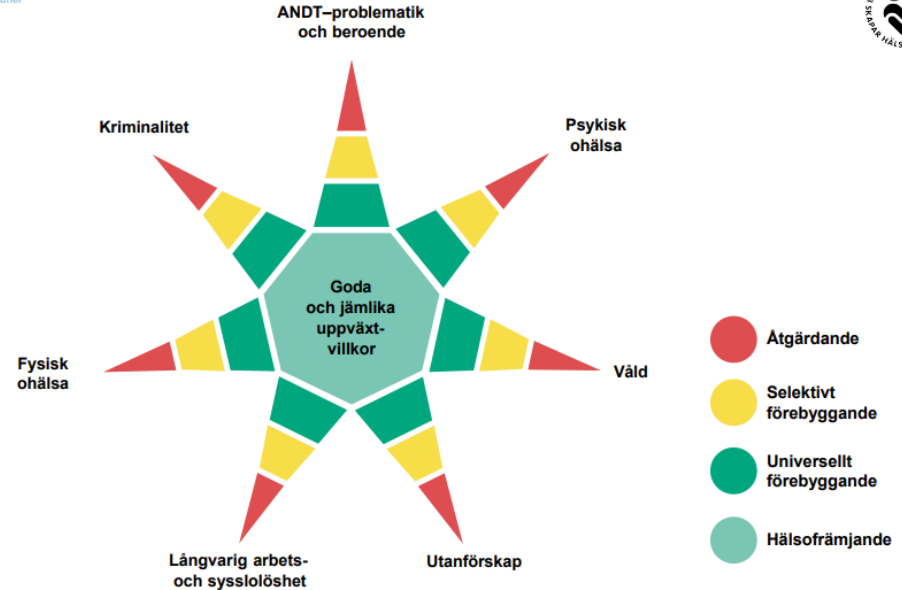
GROWTH • Regional utveckling

- lana.uvhagen@regionorebrolan.se

Medverkande

- camilla.pettersson@regionorebrolan.se
- kaisa@snidare.se

SMUNEF

Tack för idag!

Charlotta Englund,
regionråd (C)

